

प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण, मुंबई
(व्यवसाय मार्गदर्शन व निवड संस्था)
३, महापालिका मार्ग, मुंबई ४०० ००१.

दूरध्वनी - ०२२ २२६९१९६०
०२२ २२६९१७२२
ईमेल - १) raamumbai@maas.ac.in
२) ivgsmumbai@gmail.com

जा.क्र./ प्राविप्रा मुंबई/शिक्षक अधिकारी स्पर्धा/ २०२५-२६/ ६०७-३८
सुधारित पत्र - व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन स्पर्धा
प्रति

दि.०३/११/२०२५

- १) मा. उपसंचालक प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण (सर्व)
- २) मा. प्राचार्य जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था (सर्व)
- ३) शिक्षणाधिकारी प्राथमिक (सर्व)
- ४) शिक्षणाधिकारी माध्यमिक (सर्व)
- ५) शिक्षण निरीक्षक (दक्षिण, पश्चिम व उत्तर विभाग मुंबई)
- ६) गटशिक्षणाधिकारी पंचायत समिती (सर्व)
- ७) प्रशासन अधिकारी, मनपा, नपा (सर्व)

विषय - शिक्षक व अधिकारी/ कर्मचारी यांच्यासाठी विविध स्पर्धांचे आयोजन करण्याबाबत...

संदर्भ १) राष्ट्रीय शिक्षण धोरण २०२०

२) राज्य अभ्यासक्रम आराखडा -२०२४

३) मा. संचालक, राशैसंप्रप/शिक्षक स्पर्धा / २०२५ - २६/१४९०२७३दि. १०-१०-२०२५

उपरोक्त संदर्भीय विषयांवर राज्यातील राज्य मंडळाच्या अधिनस्त असणाऱ्या सर्व शासकीय, स्थानिक स्वराज्य संस्था, अनुदानित, अंशतः अनुदानित प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये शिक्षक शिक्षकेतर कर्मचारी DIET मधील अधिकारी कर्मचारी तसेच शिक्षण विभागाच्या पर्यवेक्षीय यंत्रणेतील अधिकारी कर्मचारी यांच्यामध्ये शैक्षणिक प्रशासकीय कौशल्य वृद्धिंगत करणे त्यांच्यात समन्वय सहकार्य व स्पर्धात्मकतेची भावना निर्माण करणे तसेच त्यांच्या डिजिटल भाषिक व सादरीकरण कौशल्यांना चालना देण्याच्या उद्देशाने तालुका जिल्हा व राज्यस्तरावर विविध स्पर्धांचे आयोजन शैक्षणिक वर्ष २०२५ - २६ पासून करण्यात येत आहे.

या स्पर्धेच्या आयोजनासाठी निकष आणि नियमावली तयार करण्यात आली आहे. सदर स्पर्धा ह्या एकूण ४३ विषयांवर आधारित असणार आहे. नमूद स्पर्धेचे निकष व नियमावली बाबतचे सविस्तर माहिती

“शिक्षक अधिकारी कर्मचारी स्पर्धा मार्गदर्शिका” या पुस्तके देण्यात आलेली आहे. शिक्षक अधिकारी व कर्मचारी यांनी सदर पुस्तिकेत देण्यात आलेल्या मार्गदर्शक सूचनांचे काळजीपूर्वक अवलोकन करावे सदर पुस्तिका ही राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र पुणे या संस्थेच्या www.mda.ac.in 'उपयुक्त' या टॅब वर उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

वरील नियोजनानुसार सन २०२५ -२६ वर्षापासून एकूण ४३ स्पर्धांचे आयोजन राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र पुणे यांच्या निर्देशानुसार राज्यातील सर्व प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण व DIET कडून आयोजित करण्यात येणार आहे. याबाबत संबंधित DIET व RAA कार्यालयाकडून मार्गदर्शक सूचना पत्र दिले जाणार आहे. त्यानुसार तालुका/यु आर सी स्तरावर स्पर्धांचे आयोजन करावयाचे आहे.

वरील ४३ स्पर्धांपैकी व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन स्पर्धा आयोजनाची जबाबदारी प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण मुंबई यांच्या कडे देण्यात आली आहे. त्यानुसार व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन स्पर्धा आयोजना बाबतच्या सूचना - संदर्भ क्रमांक ३ च्या पत्रानुसार नोव्हेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या शुक्रवारी म्हणजेच दि.१४/११/२०२५ रोजी व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन स्पर्धा प्रत्येक तालुका स्तरावर घेण्याचे नियोजित आहे. त्यासाठी खालील प्रमाणे कार्यवाही करण्यात यावी.

- १) स्पर्धेसाठी नाव नोंदणीसाठी जिल्हा /राज्य यांच्याकडून केंद्रप्रमुख यांना लिंक देण्यात येईल.
- २) केंद्रप्रमुख यांनी प्रत्येक स्पर्धेसाठी केंद्रातून एका शिक्षकाचे नाव स्पर्धेसाठी लिंक वर नोंदवावे.
- ३) प्रत्येक स्पर्धेत केंद्रातील किमान एका शिक्षकांनी सहभाग घेणे बाबत प्रोत्साहित करण्यात यावे.
- ४) स्पर्धांनिहाय सहभागी होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांची/ शिक्षकांची लेखी संमती घ्यावी व स्पर्धेवेळी आयोजकांकडे सादर करावी .
- ५) सर्व स्पर्धांसाठी तालुकास्तरावर सहभाग घेणारे शिक्षक अधिकारी व कर्मचारी यांचे नामनिर्देशन गुगल फॉर्म द्वारे संकलित केले जाईल.
- ६) केवळ केंद्रप्रमुख यांना लिंक पाठविले जाईल व केंद्रप्रमुख यांनी स्वतः शिक्षकांची क्षमता कौशल्य पाहून नामनिर्देशन करावे.
- ७) दिनांक ३१ ऑक्टोबर २०२५ पर्यंत केंद्रप्रमुख यांनी शिक्षकांची माहिती भरण्याची प्रक्रिया पूर्ण करावी.
- ८) तालुका स्तरावरील प्रत्येक स्पर्धेचा विजेता विभाग स्तरावरील स्पर्धेसाठी पात्र राहील.
- ९) या स्पर्धेची तयारी करण्यासाठी कोणते प्रकारची सुट्टी घेता येणार नाही तसेच शिक्षकांच्या सहभागामुळे अध्ययन अभ्यापनाची नुकसान होणार नाही याची दक्षता घ्यावी.
- १०) तालुकास्तरीय स्पर्धांची जबाबदारी ही गटशिक्षणाधिकारी/सहाय्यक शिक्षण निरीक्षण/विस्तार अधिकारी प्रशासकीय अधिकारी यांची राहिल. गटशिक्षणाधिकारी/ प्रशासकीय अधिकारी / सहाय्यक शिक्षण निरीक्षक यांनी तालुकास्तरीय समितीच्या मदतीने या स्पर्धा विहित वेळेत पार पाडाव्यात.

- ११) तालुकास्तरीय स्पर्धेसाठी सक्षम परीक्षकांची नावे अंतिम करून प्रादेशिक विद्या प्राधिकरणकडे /DIET कडे दि.३१/१०/२०२५ पर्यंत पाठवावी. तसेच स्पर्धेची ठिकाणे कळवावीत.
- १२) तालुका समितीच्या बैठकीचे आयोजन करून स्पर्धेविषयी माहिती द्यावी. तालुकास्तरीय स्पर्धा गटशिक्षणाधिकारी/ सहाय्यक शिक्षण निरीक्षक/विस्तार अधिकारी/प्रशासकीय अधिकारी यांनी तर विभाग स्तर व राज्यस्तर स्पर्धेचे आयोजन संबंधित प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण / जिल्हा शिक्षण प्रशिक्षण संस्था यांनी एस सी ई आर टी पुणे कडील नियोजनानुसार करावे. याबाबत आवश्यकतेनुसार वरिष्ठ कार्यालयाचे मार्गदर्शन घेण्यात यावे. प्रत्येक स्पर्धेसाठी तीन परीक्षकाची निवड करण्यात यावी. परीक्षकासाठी एससीईआरटी पुणे कडून निधी प्राप्त झाल्यानंतर स्पर्धेच्या दिवसासाठी निर्धारित मानधन देण्यात येईल.

सोबत

१) संभाव्य स्पर्धा नियोजन /आयोजन

२) शिक्षक व अधिकारी कर्मचारी स्पर्धा मार्गदर्शिका

३) व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन स्पर्धा नियमावली

प्रत माहितीस्त्व सविनय सादर,

१. मा. संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, पुणे.
२. मा. शिक्षण उपसंचालक, विभागीय शिक्षण उपसंचालक कार्यालय मुंबई.

(मनिषा पवार)
प्राचार्य

प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण, मुंबई

व्यवसाय मार्गदर्शन व समुपदेशन (Career guidance and counselling) स्पर्धा

प्रस्तावना

२१ व्या शतकात करिअरचे विविध पर्याय उपलब्ध आहेत, या सर्व पर्यायांमध्ये समाजाची गरज, विद्यार्थ्यांची क्षमता कौशल्य याला अनुषंगाने व्यवसायाची निवड करणे महत्त्वाचे असते. हीच गरज ओळखून शिक्षक, कर्मचारी अधिकारी यांना व्यवसाय मार्गदर्शन स्पर्धेत अभिव्यक्त होण्याची संधी मिळणार आहे. या स्पर्धेतून करिअरचे विश्वसनीय अशा विविध पर्यायांची माहिती उपलब्ध होईल. ज्याचा उपयोग भविष्यात शिक्षण क्षेत्रातील सर्व कर्मचारी अधिकारी व पर्यायाने विद्यार्थ्यांना होणार आहे.

उद्दिष्टे

- १) व्यवसाय मार्गदर्शनाची गरज स्पष्ट करणे
- २) आंतरविद्याशाखीय शिक्षणातून करिअरच्या विविध संधींची ओळख
- ३) व्यवसाय मार्गदर्शनामध्ये (करिअर गायडन्स) येणाऱ्या विविध पैलूंची माहिती देणे.
- ४) करिअर मार्गदर्शन माहितीचे विश्वसनीय अशा स्रोतांची माहिती व त्यांचे उपयुक्तता स्पष्ट करणे
- ५) स्वयंरोजगार व उद्योजकता क्षेत्राचे सद्यस्थितीतील महत्त्व स्पष्ट करणे.

स्पर्धेचे विषय

- १) करिअर मार्गदर्शनासाठी मानसशास्त्रीय कसोट्यांची उपयुक्तता.
- २) आंतरविद्याशाखीय शिक्षणातून करिअरच्या नव्या संधी.
- ३) दिव्यांग विद्यार्थ्यांसाठी करिअर संधी.
- ४) विविध शिष्यवृत्तीचा प्रचार प्रसार व त्यांची उपयुक्तता.
- ५) करिअर निवड प्रक्रियेतील येणारे अडथळे व त्यावरील उपायोजना.
- ६) करिअर मार्गदर्शन करताना करिअर विषयक अद्यावत माहितीचे विश्वसनीय विविध स्रोत व त्यांची उपयुक्तता
- ७) स्वयंरोजगार व उद्योजकता विकासाची सद्यस्थितीतील गरज
- ८) विविध प्रवेश प्रक्रियेसाठी करावयाचे दस्तऐवजीकरण (Documentation)
- ९) दहावी नापास विद्यार्थ्यांसाठी करिअर संधी.

सहभागी स्पर्धक -

- १) राज्यातील राज्य मंडळाच्या अधिनस्त असणाऱ्या सर्व शासकीय, स्थानिक स्वराज्य संस्था अनुदानित, अंशतः अनुदानित, प्राथमिक, माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शाळांमधील शिक्षक, शिक्षकेतर कर्मचारी, DIET मधील अधिकारी, कर्मचारी तसेच शिक्षण विभागाच्या पर्यवेक्षीय यंत्रणेतील अधिकारी, कर्मचारी स्पर्धेत सहभाग घेऊ शकतात.
- २)) स्पर्धकांना संबंधित विषयात नमूद केलेल्या कोणत्याही एका घटकासाठी सहभाग नोंदविता येईल.
- ३) स्पर्धेकरिता दिलेल्या घटकांपैकी कोणत्याही एका घटकावर २००० शब्द मर्यादित विस्तृत माहिती लेखन करावे.
- ४) अहवाल टाईप केलेला असावा. टायपिंग साठी Unicode या फॉन्टचाच वापर करावा.
- ५) मराठी किंवा इंग्रजी यापैकी कोणत्याही एका भाषेत लेखन करावे.
- ६) निवडलेल्या विषयावर १० ते १२ स्लाईडची पीपीटी तयार करावी.
- ७) सादरीकरणाकरिता प्रत्येक स्पर्धकाला १० मिनिटांचा अवधी देण्यात येईल.
- ८) स्पर्धकानी अहवालाच्या ३ प्रती हार्डकॉपी स्वरूपात सोबत आणाव्यात.
- ९) सदर स्पर्धा ही तालुका, विभाग व राज्यस्तरावर घेण्यात येणार आहे.
- १०) तालुकास्तरावर ही स्पर्धा उपरोक्त सूचनांप्रमाणे घेऊन प्रत्येक तालुक्यातील प्रथम क्रमांक विभाग स्तरावरील स्पर्धेसाठी सहभागी होण्यास पात्र ठरेल.
- ११) प्रति तालुका एक याप्रमाणे विभाग स्तरावर स्पर्धा घेण्यात येईल. या स्पर्धेमधून प्रथम ५ क्रमांक काढावेत. विभाग स्तरावरील प्रथम ५ क्रमांकाचे विजेते राज्यस्तरीय स्पर्धेत भाग घेण्यासाठी पात्र ठरेल.
- १२) सदर स्पर्धेचे मूल्यांकन प्रत्येक स्तरावरील गठीत परीक्षण समितीमार्फत करण्यात येईल स्पर्धेत सहभागी असलेल्या व्यक्तीला परीक्षण समितीमध्ये घेण्यात येऊ नये. परीक्षकांचा निर्णय अंतिम राहील.
- १३) स्पर्धेचे निकष नियमावली सविस्तर माहिती शिक्षक व अधिकारी कर्मचारी स्पर्धा मार्गदर्शिका या पुस्तिकेत देण्यात आलेली आहे. सदर पुस्तिका www.maa.ac.in या संकेतस्थळावर 'उपयुक्त' या टॅबवर उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.
- १४) सदर स्पर्धा खालील प्रमाणे ३ स्तरावर आयोजित करण्यात येईल.
 - १) तालुकास्तर स्पर्धा माहे नोव्हेंबर (दुसरा शुक्रवार)
 - २) विभागस्तर स्पर्धा माहे डिसेंबर (दुसरा शुक्रवार)
 - ३) राज्यस्तर स्पर्धा माहे जानेवारी (दुसरा शुक्रवार)
- १५) सर्व स्पर्धासाठी तालुकास्तरावर सहभाग घेणाऱ्या शिक्षक, अधिकारी, कर्मचारी यांचे नामनिर्देशन गुगल फॉर्म द्वारे संकलित केले जाईल. हा गुगल फॉर्म एस.सी.ई.आर.टी. पुणे यांच्यामार्फत पत्राद्वारे कळविण्यात येईल. जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्थेमार्फत केंद्रप्रमुखांपर्यंत हा गुगल फॉर्म पाठवण्यात येईल. केंद्रप्रमुख यांच्यामार्फत सर्व स्पर्धकांची माहिती गुगल फॉर्म मध्ये नोंदविण्यात यावी.

१६) स्पर्धेत सहभागी होणाऱ्या अधिकारी /कर्मचारी यांचे कार्यालयाचे ठिकाण ज्या तालुक्यात/ ब्लॉक मध्ये आहे, त्याच तालुक्यामध्ये त्यांची नोंदणी होईल. तेथे ते तालुका स्तरावर स्पर्धा करतील, त्यांच्यासाठी केंद्र स्तरावरील निवड प्रक्रिया होणार नाही. त्यांची नोंदणी शिक्षकांपासून पूर्णपणे स्वतंत्र असेल. परंतु स्पर्धा समान असेल ते त्या तालुक्यामधील शिक्षकांसोबतच स्पर्धा करतील.

१७) प्रत्येक केंद्रातून किमान एक शिक्षक या स्पर्धेला सहभागी होईल या दृष्टीने प्रत्येक केंद्रप्रमुखांनी स्वतः शिक्षकांकडून माहिती घेऊन ही लिंक भरावी.

१८) तालुकास्तरावरील स्पर्धेचा विजेता विभाग स्तरावर स्पर्धेसाठी पात्र राहील.

१९) विभाग स्तरावरील प्रथम ५ क्रमांकाचे विजेते राज्यस्तरावर सहभागासाठी पात्र राहतील.

२०) राज्यस्तरावरील स्पर्धेचे आयोजन प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण मुंबई यांच्यामार्फत करण्यात येईल. त्याबाबतचे नियोजन स्वतंत्ररीत्या पत्राद्वारे कळविण्यात येईल.

मूल्यांकन

या स्पर्धेकरिता ५० गुण असतील.

१) लेखन (२००० शब्द मर्यादा निवडलेल्या घटकाच्या आशयाशी संबंधित लेखन असावे) -१० गुण

२) पीपीटी - १० गुण

३) विषयाचे सादरीकरण -१० गुण

४) उपयुक्तता -१० गुण

५) प्रश्नोत्तरे सत्रातील कामगिरी -१० गुण

प्राचार्य

प्रादेशिक विद्या प्राधिकरण, मुंबई